

گرمای کم سابقه در راه ایران

وقوع موجی از گرمای کم سابقه در کشور در حالی خرساز شده که برخی منابع از رسیدن دما به آستانه ۵۰ درجه سانتی گراد خبر می دهند. از امروز، شنبه ۲۷ اردیبهشت، افزایش محسوس دما در بیشتر نقاط کشور پیش بینی شده است؛ درحالی که اصطلاحاتی نظیر «گنبد حرارتی گسترده» در برخی رسانه ها درباره این پدیده به کار رفته، کارشناسان هواشناسی نسبت به این نوع توصیف ها، ابراز تردید کرده اند و آن را رد می کنند. به گفته آنها، گرچه با موجی از گرمای کم سابقه در این فصل سال مواجه هستیم، اما استفاده از تعبیری چون گنبد حرارتی برای وضعیت پیش رو نادرست است. با این حال، سازمان هواشناسی نسبت به افزایش مصرف انرژی هشدار داده و از مردم خواسته با صرفه جویی در مصرف برق و آب و کاهش تردد در ساعات گرم، برای روزهای گرم تر آمادگی داشته باشند. معاون پیش بینی سازمان هواشناسی کشور در این باره می گوید: «به کار بردن اصطلاحاتی همچون گنبد گرمایی و نظیر اینها نادرست است و رسانه ها نباید از چنین عباراتی استفاده کنند.» محمد اصغری در گفت و گو با همشهری می افزاید: «موج گرمای کم سابقه در این فصل سال، از روز شنبه ۲۷ اردیبهشت تقریباً سراسر کشور را فرا می گیرد و دمای هوا در مناطق مختلف کشور افزایش می دهد و از اواسط هفته آینده، دمای بالاتر از نرمال در بیشتر نقاط کشور گسترش می یابد.» این مسئول سازمان هواشناسی ادامه می دهد: «پیش بینی می شود خوزستان بیشترین افزایش دما را در روزهای آینده تجربه کند و به احتمال زیاد بیشینه دمای هوا در این استان ممکن است به حدود ۵۰ درجه هم برسد که این دمای هوا برای این موقع از سال کم سابقه است.» مسئول سازمان هواشناسی درباره پیش بینی تداوم این موج گرما در کشور می گوید: «موج گرمای نامتجانس احتمالاً تا روزهای پایانی هفته در کشور تداوم خواهد داشت. ضمن اینکه در روزهای آینده بیشینه دمای هوای تهران نیز متاثر از این موج گرمایی افزایش می یابد و حتی ممکن است به ۳۷ درجه هم برسد. در واقع دمای هوای تهران برای نخستین بار در سال ۱۴۰۴ چنین گرمایی را تجربه می کند و این افزایش دما برای این روزها کم سابقه است.»

میراث	راحله عبدالحسینی ، روزنامه نگار
-------	---------------------------------

ثبت ملی «خدا حافظی با سرما»

آیین سنتی کرده به کوه در روستای ورکان شهرستان کاشان در فهرست میراث ناملموس کشور ثبت شد تا بخشی از هویت فرهنگی و تاریخی ورکان ماندگار شود. به گزارش همشهری، آیین سنتی کرده به کوه در روستای ورکان به کر دعلی به کوه مشهور است و در فرهنگ و باورهای مردم منطقه ریشه دارد. گواه این ادعا هم این است که علاوه بر مردم روستای ورکان، اهالی روستاهای اطراف از جمله آران، تجربه، پنداس، آرنجن، شهر بزرگ و روستاهای بخش بزرگ برای بزرگداشت این مراسم به روستای تاریخی ورکان می روند.

رسم خداحافظی با سرما

کرده به کوه، جشن سنتی خداحافظی با سرماست که از پنجم تا پانزدهم بهمن برگزار می شود. در این آیین شخصی به نام کر دعلی یا عمو کر دعلی در روز پنجم بهمن، بار و بنیل و آذوقه و توشه سفر خود را برمی دارد و روانه کوه معروف کمر شمع می شود. اهالی معتقدند، کر دعلی پسر پیرزنی بوده که با چرخ نخر پسی می کرد، اما در زمستان که پنجه اش تمام می شود و چیزی برای ارشتن و تابیدن ندارد از کر دعلی می خواهد برایش پنجه فراهم کند. کر دعلی برای آوردن پنجه به کوه می رود.

در همین روزهای بهمن که برف با دانه های درشت می بارد، مردم روستای ورکان می گویند کر دعلی دارد برای مادرش پنجه می ریزد. چون مدتی می گذرد و کر دعلی به خانه بر نمی گردد پیرزن، چوب و چماق را در تنور آتش زده به طرف کوه بر تاپ می کند و می خواهد سرما شدتش کاهش یابد و کر دعلی به ده بر گردد.

یازگشت کر دعلی

کر دعلی در شب دهم بهمن به قله کوه می رسد و تا صبح داخل غاری استراحت می کند. صبح روز بعد راهی را که رفته برمی گردد. ایمن ۱۰ روز را کرده به کوه می گویند. عصر روز پانزدهم بهمن، عمو کر دعلی از کوه پایین می آید و به ده می رسد. ۱۰ روزی که کر دعلی در کوه است، نشان دهنده سرماست و به محض ورود به چهل و پنجمین روز زمستان، چون کر دعلی از کوه پایین آمده، سرما فروکش می کند و هوا رو به گرما می رود. نزدیک ظهر پانزدهم بهمن، اهالی روستای ورکان در محلی به نام دروازه جیر در پای کوه، دور هم جمع می شوند و با شور و هیجان آتش روشن می کنند و به جشن و پایکوبی می پردازند. در این آیین سنتی، دعا، نیایش، شکرگزاری و جمع آوری گیاهان دارویی انجام می شود.

ظرفیت انبار کالاهای اساسی در بندر شهید بهشتی چابهار به ۲۰۰ هزار تن افزایش می یابد
متنصور بیچار، استاندار سیستان و بلوچستان: ظرفیت انبار کالاهای اساسی در بندر شهید بهشتی چابهار تا پایان سال به ۲۰۰ هزار تن افزایش می یابد. تاکنون بیش از یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن کالای اساسی از طریق این بندر راهبردی وارد کشور و ترخیص شده است.

راز خیام خوانی بوشهری ها

«خیامی» بخشی از موسیقی محفلی بوشهر است که با یزله خوانی از فرم های کهن موسیقی این منطقه همراهی می شود

گزارش	علیرضا برازجانی بوشهر خبرنگار همشهری
-------	---

حکیم عمر خیام نیشابوری، شاعر و فیلسوف بزرگ زاده نیشابور است و در همان شهر هم دیده از جهان فروست و به خاک سپرده شد. اما رباعیات او هنوز هم در شرجی ساحل بوشهر، گرمای بخش محافل خانوادگی و آیین های سنتی است. «خیامی» بخشی از موسیقی محفلی بندر بوشهر و در موسیقی نواحی ایران منحصر به فرد است و با یزله خوانی از فرم های کهن موسیقی بوشهر همراهی می شود. خیام خوانی بوشهری ها سال ۱۳۹۳ در فهرست ملی میراث فرهنگی ناملموس به ثبت رسید.

شادی به سبک خیام

آنچه که رباعیات خیام و سبک خوانش آن را در این خطه ماندگار کرده، تلفیق سروده های این شاعر با موسیقی سنتی بوشهر و البته همراهی پر شور و احساسی مردان و زنان فارغ از سسختی روزگار و گرمای طاققت فرسای جنوب از غم زمانه است که به شادی ابیات خیام پناه می برند تا از چند صباح گذران عمر بهره ببرند.

به گواه کارشناسان، گر ایش بوشهری ها به رباعیات و سروده های خیام نیشابوری را می توان به اقلیم و نوع آب و هوا یا به عبارتی «جبر جغرافیایی» مرتبط دانست. در کتاب «العیر» اثر ابن خلدون نیز به آن اشاره شده

است: در میان مردمان مناطق با آب و هوای گرم، عاطفه نقش مهم و بسزایی دارد و مردمان این مناطق، از نظر موسیقایی، نیازمند ریتم های تندتری هستند.

اما از این مهم تر شاید بتوان از وجود شاعران بومی که دوبیتی های آنها نقش پررنگی در زندگی و زمانه مردمان جنوب دارد برای تثبیت جایگاه

رباعیات عمر خیام نام برد؛ شاعرانی مثل قایز و مفتون، دوبیتی های آنها امروزه در قالب سروده خوانی و همنازی نسی یا آهنگی حزین و سوزناک پای ثابت محافل و انجمن های بوشهر است.

“

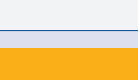
نوای گرم «خیامی» با ۴ سبک متفاوت و در مقام «شکی» اجرا می شود و در تکمیل سازهایی چون نی انبان، نی هفت بند، تنبک یا ضرب، از دست زدن همراهان یا بزم نشینان استفاده می کنند

به گواه کارشناسان، گرایش بوشهری ها به رباعیات و سروده های خیام نیشابوری را می توان به اقلیم و نوع آب و هوا یا به عبارتی «جبر جغرافیایی» مرتبط دانست

تنوع

۴ سبک

قدمت

۲ قرن

از خیامی تا بیات بوشهر ...

حماسه حق پرست، رئیس انجمن موسیقی بوشهر: بیات ها در تاریخ و بر توار موسیقی ایران، جایگاه و منزلتی خاص دارند و به جرأت می توان گفت در دک و در ریافت ساختاری و نواختاری ردیف دستگاهی موسیقی کلاسیک ایران لازم الاجرا هستند. بیات اصفهان، بیات ترک یا زت، بیات شیراز، بیات تهران، بیات راجع و... که با مشخصات موسیقایی خاص خود و در مد و فاصله مشخص و معین موسیقی مربوطه اجرا و شنیده می شوند و گردش ملودی و نغمگی های همان بیات را بیان می کنند. اگر «خیامی» را خیام خوانی در رب رب توار و کار گان موسیقی بوشهر یک انگاره و گوشه نمایانده و شناسانده شود با توجه به لحن و نیز روند ملودی یک که نشانگر موسیقی در یک بست بوم و جغرافیای معلوم و معین است، دور ضربی و ریتمیک مربوطه حس و حال و هوای جنوب گان موسیقی را در آذهان متبادر می کند. در این صورت از آغاز تا پایان اجرا را می توان منحصر به فرد دانست و لحن و لهجه موسیقی بوشهر را در آن انگاره و گوشه، گوش فرا داد و بارها دید و شنید. از همین رهگذر بیراه نگفتیم! اگر «خیامی» را یک بیات دیگر در موسیقی ایرانی بدانیم و بنامیم، آری «بیات بوشهر».

مسیر گردشگری ادبی در کندلوس با آغاز به کار تورهای داستان محور فعال شد
مهدی اسحاقی، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مازندران: با الهام از قصه بومی و عاشقانه «مینا و پلنگ» در روستای نمونه گردشگری کندلوس برای نخستین بار در روستاهای ایران مسیر گردشگری ادبی با هدف برپایی تورهای گردشگری داستان محور ایجاد و فعال شده است.

پوش کشاورزان یک روستا برای نسوزاندن کاه و کلس

در روزهایی که تصاویر ماهواره ای ناسا نشان از گسترش آتش سوزی های زراعی در مناطق مختلف کشور را می دهند، کشاورزان شهرستان قیر و کارزین استان فارس با راه اندازی یک پوش مردمی یک تیر و دو نشان زده اند. آنها دیگر کاه و کلس (باقیمانده زراعت غلات) را نمی سوزانند و با اضافه کردن نیتروژن به زمین کشاورزی علاوه بر حفظ محیط زیست، کمیت و کیفیت محصول سال بعد خود را تضمین می کنند. روستاییان این شهرستان با همیاری شورا، شهرداری و دیگر نهادهای داوطلبانه از سوزاندن کاه و کلس پس از برداشت گندم خودداری کرده اند؛ حرکتی که با استقبال گسترده اهالی منطقه روبه رو شده که می تواند به الگویی برای دیگر نقاط کشور تبدیل شود.

کشاورزان را با نیتروژن تشویق کنید

چند سال پیش همه محصولات زمین های کشاورزی در روستای مثال از توابع شهرستان قیر و کارزین در آتش سوخت. ۵۰۰ هکتار مزرعه گندم با یک اشتباه سهوی در آتش زدن کاه و کلس تبدیل به خاکستر شد. از آن زمان چند نفر از اهالی این روستا شروع به اضافه کردن اوره به زمین ها و شخم زدن کردند. نتیجه این کار سال بعد خود را نشان داد. محصول این کشاورزان بسیار با کیفیت تر از کشاورزانی بود که بقایای محصول را می سوزانند. یکی از اهالی روستای مثال به همشهری می گوید: کاه و کلس که روی زمین بماند خاک را خراب می کند؛ یعنی نیتروژن خاک را می گیرد. به همین دلیل به ازای هر هکتار یک کیسه ۵۰ کیلویی اوره (نیتروژن) به خاک اضافه می کنند. همشهری می گوید: این کاه و کلس که روی زمین جذب بافت خاک را باز می کند و اجازه می دهد آب به درون زمین جذب شود. زمین را که سوزانید، یک لایه از خاک خراب می شود.

حسین روستا معتقد است، کشاورزان جوان تر نسبت به قدیمی ها راحت تر راهل های جدید را می پذیرند و می افزاید: جهاد کشاورزی می تواند برای تشویق کشاورزان کلاس های آموزشی بگذارد و سهمیه سالانه بیشتری از اوره بدهد. هر دوماه یکبار محصول نیاز به کود دارد و ما فقط ۷ کیسه ۵۰ کیلویی سهمیه داریم. اوره به صورت آزاد، ۳ برابر سهمیه قیمت دارد. او درباره مزایای محیط زیستی نسوزاندن کاه و کلس اظهار می کند: بین کاه و کلس معمولاً پرنده لانه می کرد و آتش زدن آنها را از بین می برد. آتش مارها را هم از مزرعه دور می کرد و مار که نباشد موش ها زیاد می شوند و موش هم آفت گندم های ماست. مجبور بودیم برای موش ها سم و تله بگذاریم و این کار باعث می شود که سایر گونه ها هم تلف شوند.

برای شلنوک کاران هم راه حل وجود دارد

جلال الدین ایزدی، رئیس ششورای شهر کارزین در گفت و گو با همشهری می گوید: مردم خود به این نتیجه رسیده اند که سوزاندن بقایای محصولات، تنها هوای شهر را آلوده می کند، بلکه به باغ ها و مزارع هم آسیب می زند. معمولاً باد آتش را گسترش می دهد و بارها شاهد سربایت آن به نخلستان ها و زمین های مجاور بوده ایم. فقط تعداد کمی از شلنوک کاران مخالفند که می گویند دست شان با ساقه های شلنوک در درد می گیرد. به آنها می یاد داد ایم که اول زمین های خود را آبیاری کنند و بعد دوسه بار شخم بزند تا ساقه ها زیر خاک برود و برای نوبت بعد تبدیل به کمپوست شود. همراهی کشاورزان در این کسمت از استان فارس برای محیط زیست نیز مفید بوده است. همه ساله حوادث متعددی از آتش گرفتن محصولات کشاورزی و مراتع و درختان در اراضی ملی گزارش می شد که ناشی از سهل انگاری کشاورزان در کنترل آتش بود. باد ناگهان اختیار آتش را از کشاورزی می گرفت و هر جا را که می توانست می سوزاند.

تشویق رانندگان کمباین

عباس فاندی، رئیس اداره محیط زیست شهرستان قیر و کارزین خود گندم کار است و درباره تجربه نسوزاندن کاه و کلس می گوید: قبلاً بعد از برداشت، زمین را می سوزانندیم و دود تا چند روز در هوا می ماند، اما حالا با از دستگاه های کمباین نیو هلند (New Holland) استفاده می کنیم که کلس را به آرد تبدیل می کند یا ۲ کیسه اوره روی هر هکتار زمین می پاشیم و با گاو آهن شخم می زنیم تا این مواد برای سال بعد کمپوست شود. در گذشته برخی کمباین ها فقط سطح محصول را برداشت می کردند و بقا و دغا روی زمین باقی می ماند، اما حالا بسا راهنمایی کارشناسان، رانندگان دستگاه ها را طوری تنظیم می کنند که بقایا را نیز جمع آوری کنند.

